

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

4.1 ค่าสถิติของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีในการวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดำเนินการศึกษาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ข้อมูลราคาหลักทรัพย์ของบริษัทตัวอย่าง และ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับงบการเงินของบริษัทตัวอย่าง กิจการตัวอย่างมีจำนวน 50 กิจการ ประกอบด้วยกิจการในกลุ่มธุรกิจการเงิน 20 กิจการ และกิจการในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม 30 กิจการ* โดยข้อมูลงบการเงินประจำปีนั้นได้รับความอนุเคราะห์จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ได้มาจากระบบข้อมูลของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ภัทรธนกิจ จำกัด และห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วยข้อมูลราคาหลักทรัพย์รายเดือน ข้อมูลเงินปันผล ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิจองซื้อหุ้นและข้อมูลการแยกหุ้นสำหรับช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2527 - พ.ศ. 2535 การเลือกกิจการที่มีข้อมูลในช่วงเวลาดังกล่าวมาทำการศึกษาจะทำให้ได้กิจการที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจมาเป็นตัวอย่างสำหรับการศึกษา โดยเป็นกิจการที่มีข้อมูลผลการดำเนินงานติดต่อกันในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

กิจการที่นำมาศึกษาในที่นี้ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

*การแบ่งประเภทกิจการสำหรับธุรกิจแต่ละกลุ่มจะพิจารณาจากลักษณะของกิจกรรมหลักที่กิจการนั้นดำเนินงานอยู่โดยอาศัยข้อมูลจากสรุปข้อสนเทศที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดทำขึ้น

4.1.1 ค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์

ค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ได้แก่ ค่าวัดความเสี่ยงที่เป็นระบบ (β) ค่าวัดความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_e) และค่าวัดความเสี่ยงรวม (σ^2) ซึ่งใช้เป็นตัวแปรตาม ค่าวัดความเสี่ยงเหล่านี้จะคำนวณเป็นของแต่ละกิจการสำหรับแต่ละปีที่ศึกษา คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - พ.ศ. 2535 ซึ่งคำนวณได้จากข้อมูลรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ย้อนหลัง 5 ปี โดยอาศัย Market model ดังนั้นค่าวัดความเสี่ยงแต่ละประเภทจะคำนวณเป็นรายบริษัทในแต่ละปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 จนถึง พ.ศ. 2535 และคำนวณผลเฉลี่ยทั้ง 5 ปี ของแต่ละบริษัทจะได้ค่าวัดความเสี่ยงแต่ละประเภทของกิจการทั้งหมด 50 กิจการ ซึ่งค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการตลาดแต่ละประเภทปรากฏในตารางที่ 4.1

จากตารางที่ 4.1 ในช่วงปี พ.ศ. 2531-2535 ค่าเฉลี่ยของความเสี่ยงที่เป็นระบบของธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่าเท่ากับ 0.986 และ 0.987 ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยของความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ มีค่าเท่ากับ 194.676 และ 267.493 ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยของความเสี่ยงรวมเท่ากับ 282.835 และ 347.661 ตามลำดับ ค่าวัดความเสี่ยงเฉลี่ยของกิจการในกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ถือเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรทั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา

4.1.2 ค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี

ข้อมูลทางการบัญชีที่นำมาวิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงเป็นข้อมูลที่ได้จากงบการเงินของบริษัทในกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลเหล่านี้ถูกคำนวณให้อยู่ในรูปของอัตราส่วนทางการเงิน (ยกเว้น ขนาดของกิจการเท่านั้นที่ยังคงเป็นข้อมูลที่มีหน่วยเป็นพันบาท) ซึ่งใช้เป็นปัจจัยอธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีการซื้อขายกันในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงในวิทยานิพนธ์นี้มีจำนวน 12 รายการ โดยคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยรายปีจำนวน 5 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 - พ.ศ. 2535 สำหรับแต่ละกิจการ ซึ่งค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีปรากฏในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.1 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2535) เปรียบเทียบธุรกิจการเงินกับธุรกิจอุตสาหกรรม

ค่าวัดความเสี่ยงของ ผลตอบแทนจากหลักทรัพย์	ธุรกิจการเงิน (จำนวน 20 บริษัท)	ธุรกิจอุตสาหกรรม (จำนวน 30 บริษัท)
β	0.986 (0.375)	0.987 (0.264)
σ^2_e	194.676 (122.343)	267.493 (121.617)
σ^2	282.835 (163.960)	347.661 (131.604)

หมายเหตุ ตัวเลขแถวบน หมายถึง ค่าเฉลี่ยของค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์แต่ละรายการ
 ตัวเลขแถวล่าง () หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์แต่ละรายการ

ตารางที่ 4.2 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี สำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2535 เปรียบเทียบธุรกิจการเงินกับธุรกิจอุตสาหกรรม

ค่าวัดความเสี่ยง ที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี	ธุรกิจการเงิน (จำนวน 20 บริษัท)	ธุรกิจอุตสาหกรรม (จำนวน 30 บริษัท)
AS (หน่วย : พันบาท)	75,560.032.650 (122,408,893.575)	2,706,597.033 (5,454,262.424)
EOS (หน่วย : พันบาท)	5,235,745.350 (7,239,808.474)	1,083,732.400 (1,931.978.430)
SS (หน่วย : พันบาท)	7,856,485.000 (13,078,019.103)	2,357,814.233 (4,932,026.289)
LTDE	1.146 (0.774)	0.330 (0.492)
CR	1.123 (0.086)	1.730 (1.805)
ROA	0.016 (0.009)	0.100 (0.077)
ROEE	0.197 (0.144)	0.237 (0.319)
EV	0.038 (0.033)	0.069 (0.050)
AG	0.309 (0.126)	0.277 (0.197)
SG	0.356 (0.136)	0.165 (0.116)
OL	0.245 (0.092)	0.198 (0.079)
PO	0.484 (0.245)	0.509 (0.207)

หมายเหตุ ตัวเลขแถวบน หมายถึง ค่าเฉลี่ยของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีแต่ละรายการ

ตัวเลขแถวล่าง หมายถึง ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีแต่ละรายการ

จากตารางที่ 4.2 ในช่วงปีพ.ศ.2531 - พ.ศ. 2535 ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนต่างๆ ที่ใช้เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม จะได้อธิบายในบทนี้ โดยใช้อักษรย่อของคำวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ซึ่งคำอธิบายอักษรย่อได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ตารางที่ 3.3 หน้า 58 ผลเฉลี่ยของคำวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี มีดังนี้

ขนาดของกิจการ

- ขนาดของกิจการที่วัดจากยอดสินทรัพย์รวม (AS) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75,560.032 และ 2,706.597 ล้านบาท ตามลำดับ
- ขนาดของกิจการที่วัดจากส่วนของผู้ถือหุ้น (EQS) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเป็น 5,235.745 และ 1,083.732 ล้านบาท ตามลำดับ
- ขนาดของกิจการที่วัดจากยอดขาย (รายได้) (SS) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7,856.485 และ 2,357.814 ล้านบาท ตามลำดับ

โครงสร้างเงินทุน

- อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (LTDE) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.146 และ 0.330 ตามลำดับ

สภาพคล่อง

- อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.123 และ 1.730 ตามลำดับ

ความสามารถในการทำกำไร

- อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเป็น 0.016 และ 0.100 หรือร้อยละ 1.6 และ 10 ตามลำดับ
- อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROEE) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเป็น 0.197 และ 0.237 หรือร้อยละ 19.7 และ 23.7 ตามลำดับ

ความแปรปรวนของกำไร

- ความแปรปรวนของกำไร (EV) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเป็น 0.038 และ 0.069 ตามลำดับ

อัตราการเติบโตของกิจการ

- อัตราการเติบโตของสินทรัพย์รวม (AG) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเป็น 0.309 และ 0.277 หรือร้อยละ 30.9 และ 27.7 ตามลำดับ
- อัตราการเติบโตของยอดขาย (รายได้) (SG) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม

มีค่าเฉลี่ยเป็น 0.356 และ 0.165 หรือร้อยละ 35.6 และ 16.5 ตามลำดับ

อัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน

- อัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน (OL) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเป็น 0.245 และ 0.198 หรือร้อยละ 24.5 และ 19.8 ตามลำดับ

นโยบายการจ่ายเงินปันผล

- อัตราการจ่ายเงินปันผล (PO) ในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.484 และ 0.509 หรือร้อยละ 48.4 และ 50.9 ตามลำดับ

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีในธุรกิจแต่ละประเภท คือ ธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะมีค่าใกล้เคียงกัน ยกเว้นค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี 5 รายการ ที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ ขนาดของสินทรัพย์ (AS) ในธุรกิจการเงิน ซึ่งมีค่าสูงกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรมประมาณ 28 เท่า ขนาดของกิจการที่วัดจากส่วนของผู้ถือหุ้น (EQS) ในธุรกิจการเงินมีค่าสูงกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรมประมาณ 5 เท่า และขนาดของยอดขาย (รายได้) (SS) ในธุรกิจการเงินที่มีค่าสูงกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรมประมาณ 3 เท่า นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่าอัตราการเติบโตของยอดขาย (รายได้) (SG) ในธุรกิจการเงินจะมีค่าสูงกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรมประมาณ 2 เท่า ซึ่งผลค่อนข้างสอดคล้องกับความแตกต่างทางด้านขนาดของยอดขาย (รายได้) ข้างต้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าขนาดของยอดขาย (รายได้) และอัตราการเติบโตของยอดขาย (รายได้) ในธุรกิจการเงินจะมีค่าสูงกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรม (ประมาณ 3 เท่า และ 2 เท่า ตามลำดับ) แต่จากการที่กิจการในกลุ่มธุรกิจการเงินมีขนาดของสินทรัพย์สูงกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรมถึง 28 เท่า จึงมีผลให้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ในธุรกิจการเงินมีค่าต่ำกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรมประมาณ 6 เท่า ความแตกต่างดังกล่าวนอกจากจะเกิดจากการมีปริมาณสินทรัพย์มากกว่าแล้วยังอาจเกิดจากส่วนต่างระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายของธุรกิจการเงิน (ซึ่งก็คือ กำไรสุทธิ) อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจอุตสาหกรรม ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ จากการที่อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (LTDE) ในธุรกิจการเงินมีค่าสูงกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรมประมาณ 3.5 เท่า แสดงถึงส่วนประกอบของโครงสร้างเงินทุนที่แตกต่างกันของธุรกิจทั้งสอง ซึ่งจะเห็นได้ว่าลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจการเงินนั้น จำเป็นต้องอาศัยการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนระยะยาวเพื่อนำไปปล่อยกู้ยืมอีกต่อหนึ่ง ทำให้โครงสร้างของเงินทุนของธุรกิจการเงินมีส่วนของหนี้สินระยะยาวมากกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรม ผลกำไรที่ได้ส่วนหนึ่งจะกลายเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ย ทำให้ธุรกิจการเงินมีภาระดอกเบี้ยโดยเฉลี่ยสูงกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรม ดังนั้นผลกำไรส่วนที่จะตกเป็นของผู้ลงทุนจึงเหลือน้อยลง ซึ่งอาจเป็นอีกสาเหตุ

หนึ่งที่ทำให้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมในธุรกิจการเงินมีค่าต่ำกว่าในธุรกิจอุตสาหกรรม

สำหรับในส่วนต่อไปจะได้กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์และการวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์ของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ในการอธิบายความเสี่ยงของการลงทุนในหลักทรัพย์

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์

การคัดเลือกปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงมี 2 แนวทาง คือ

แนวทางที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยเดียว (Univariate analysis) โดยเทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation analysis)

แนวทางที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยพหุ (Multivariate analysis) โดยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis)

4.2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยเดียว

พิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์และปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีแสดงโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างค่าตัวแปรแต่ละคู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรมปรากฏอยู่ในตารางที่ 4.3 และ 4.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 เมตริกสหสัมพันธ์ของธุรกิจการเงิน (จำนวน 20 บริษัท) เฉลี่ยสำหรับช่วงระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2535

Correlation:	β	σ^2_e	σ^2	AS	EQS	SS	LTDE	CR	ROA	ROEE	EV	AG	SG	OL	PO
β	1.000														
σ^2_e	0.437*	1.000													
σ^2	0.687***	0.952***	1.000												
AS	-0.477**	-0.427*	-0.499**	1.000											
EQS	-0.475**	-0.455**	-0.523**	0.992***	1.000										
SS	-0.443*	-0.387*	-0.457**	0.996***	0.986***	1.000									
LTDE	-0.199	-0.570***	-0.524**	0.273	0.323	0.245	1.000								
CR	0.219	0.296	0.306	-0.231	-0.168	-0.221	0.295	1.000							
ROA	0.644***	0.600***	0.692***	-0.418*	-0.417*	-0.387*	-0.316	0.436*	1.000						
ROEE	0.441*	0.264	0.338	-0.173	-0.172	-0.153	-0.425*	0.235	0.692***	1.000					
EV	-0.230	0.481**	0.311	-0.028	-0.004	-0.023	-0.082	0.568***	0.163	-0.106	1.000				
AG	0.530**	0.409*	0.494**	-0.406*	-0.412*	-0.384*	-0.471**	0.166	0.684***	0.609***	0.020	1.000			
SG	0.592***	0.491**	0.580***	-0.325	-0.316	-0.284	-0.411*	0.231	0.635***	0.514**	0.121	0.875***	1.000		
OL	-0.102	0.022	-0.008	-0.026	0.028	-0.016	-0.063	0.169	0.167	-0.043	0.318	0.098	0.105	1.000	
PO	-0.137	-0.439*	-0.395*	-0.189	0.141	0.195	0.118	-0.566***	-0.197	-0.260	-0.375	-0.172	-0.147	-0.065	1.000

หมายเหตุ ตัวเลขที่ปรากฏในตาราง หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรทั้งสอง

- * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง
- ** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง
- *** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ตารางที่ 4.4 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของธุรกิจอุตสาหกรรม (จำนวน 30 บริษัท) เฉลี่ยสำหรับช่วงระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2535

Correlation	β	σ^2_e	σ^2	AS	EOS	SS	LTDE	CR	ROA	ROEE	EV	AG	SG	OL	PO
β	1.000														
σ^2_e	-0.030	1.000													
σ^2	0.227	0.964 ^{***}	1.000												
AS	0.181	-0.352 [*]	-0.283	1.000											
EOS	0.188	-0.332 [*]	-0.262	0.976 ^{***}	1.000										
SS	0.095	-0.388 ^{**}	-0.347 [*]	0.971 ^{***}	0.929 ^{***}	1.000									
LTDE	0.179	-0.280	-0.209	0.507 ^{***}	0.390 ^{**}	0.455 ^{**}	1.000								
CR	0.190	0.510 ^{***}	0.547 ^{***}	-0.109	-0.040	-0.146	-0.212	1.000							
ROA	-0.097	-0.146	-0.168	0.137	0.143	0.199	-0.212	0.151	1.000						
ROEE	-0.036	-0.239	-0.244	0.149	0.094	0.238	0.123	-0.136	0.796 ^{***}	1.000					
EV	-0.104	0.095	0.034	-0.195	-0.234	-0.106	0.073	0.111	-0.149	0.041	1.000				
AG	0.105	0.416 ^{**}	0.439 ^{**}	0.103	0.229	0.034	-0.086	0.320 [*]	-0.080	-0.037	-0.128	1.000			
SG	0.090	0.321 [*]	0.362 ^{**}	0.096	0.156	0.029	0.063	0.445	-0.151	-0.291	-0.306	0.410	1.000		
OL	0.180	0.192	0.237	0.096	0.100	-0.001	0.166	0.174	-0.010	0.030	-0.140	0.129	0.059	1.000	
PO	0.233	0.048	0.121	-0.023	-0.001	-0.074	-0.037	0.163	0.064	-0.017	-0.244	0.095	0.058	0.186	1.000

หมายเหตุ ตัวเลขที่ปรากฏในตาราง หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรทั้งสอง

- * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง
- ** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง
- *** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง

กรณีธุรกิจการเงิน

- ความเสี่ยงที่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุน (β)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าวัดความเสี่ยงที่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุน ได้แก่ ROA และ SG (จากผลการทดสอบปัจจัยเดียว ณ ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.01$) โดยมีระดับความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.64 และ 0.59 ตามลำดับ การที่มีระดับความสัมพันธ์เป็นบวก หมายความว่า ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงกับค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนที่เป็นระบบเป็นไปในทางเดียวกัน

- ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุน (σ^2_e)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าวัดความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุน ได้แก่ LTDE และ ROA (จากผลการทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.01$) โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ -0.57 และ 0.60 ตามลำดับ

- ความเสี่ยงรวมของผลตอบแทนจากการลงทุน (σ^2)

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าวัดความเสี่ยงรวมของผลตอบแทนจากการลงทุน ได้แก่ ROA และ SG (จากผลการทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.01$) โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.69 และ 0.58 ตามลำดับ

กรณีธุรกิจอุตสาหกรรม

- ความเสี่ยงที่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุน (β)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ไม่มีปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงใดที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าวัดความเสี่ยงที่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุน

- ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุน (σ^2_e)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าวัดความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบของผลตอบแทนจากการลงทุน ได้แก่ CR (จากผลการทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญ $\alpha = 0.01$) โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.51

- ความเสี่ยงรวมของผลตอบแทนจากการลงทุน (σ^2)

จากตารางที่ 4.4 พบว่าปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับค่าวัดความเสี่ยงรวมของผลตอบแทนจากการลงทุน ได้แก่ CR (จากผลการทดสอบ ณ ระดับ

นัยสำคัญ $\alpha = 0.01$) โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.55

4.2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยพหุ

การวิเคราะห์ปัจจัยพหุเป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและกลุ่มตัวแปรอิสระหลายตัวแปรพร้อมกัน เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชีในการวัดความเสี่ยงของการลงทุนในหลักทรัพย์นั้นหากทำการวิเคราะห์ในรูปแบบของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์อย่างง่ายที่เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระแต่ละคู่ นั้น อาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการตีความได้ง่ายและมักทำให้เกิดความสับสน เช่น กิจกรรมที่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำและหรือมีประวัติเกี่ยวกับการมีภาระหนี้สินล้นพ้นตัว อาจถูกมองว่าเป็นกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูงจนอาจจะถึงกับล้มละลายได้ อย่างไรก็ตามจากการที่กิจกรรมดังกล่าวมีสภาพคล่องอยู่ในระดับที่สูงกว่าโดยเฉลี่ยทั่วไป สถานการณ์จึงอาจไม่รุนแรงอย่างที่คาดการณ์ ดังนั้นหากพิจารณาที่อัตราส่วนหรือข้อมูลทางการบัญชีแต่ละรายการจะทำให้เกิดความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของธุรกิจหลาย ๆ แห่ง ซึ่งจุดนี้ถือเป็นจุดบกพร่องของการวิเคราะห์โดยการพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละคู่ ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับกลุ่มตัวแปรอิสระด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งเป็นการรวบรวมค่าวัดหลาย ๆ ค่า (กลุ่มของอัตราส่วนและข้อมูลทางการบัญชี) ให้อยู่ในรูปสมการความสัมพันธ์สำหรับอธิบายความเสี่ยงของการลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ภายใต้ข้อสมมติของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

การวิเคราะห์ปัจจัยพหุในที่นี้แบ่งเป็น 2 แนวทางดังนี้ **แนวทางที่ 1** ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ **แนวทางที่ 2** ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย

แนวทางที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับกลุ่มตัวแปรอิสระ ซึ่งจะเริ่มจากการคัดเลือกตัวแปรอิสระจากกลุ่มปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยง 8 ปัจจัย ที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น โดยการพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระบุอยู่ในตารางการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์กับค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี (ตารางที่ 4.5) เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแทนของแต่ละปัจจัย คือ พิจารณาจากระดับความสัมพันธ์ที่สูงที่สุดระหว่างค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีกับความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนประเภทต่าง ๆ ในกรณีที่ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงใดประกอบด้วยค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพียงรายการเดียวจะถือว่าค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลรายการนั้น

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ (MR) กับค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี (AR) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 - 2535 เปรียบเทียบธุรกิจการเงินกับธุรกิจอุตสาหกรรม

MR \ AR	ธุรกิจการเงิน (จำนวน 20 กิจการ)			ธุรกิจอุตสาหกรรม (จำนวน 30 กิจการ)		
	β	σ^2_e	σ^2	β	σ^2_e	σ^2
AS	-0.477**	-0.427*	-0.499**	0.181	-0.352*	-0.283
EQS	-0.475**	-0.455**	-0.523**	0.188	-0.332*	-0.262
SS	-0.443*	-0.387*	-0.457**	0.095	-0.388**	-0.347*
LTDE	-0.199	-0.570***	-0.524**	0.179	-0.280	-0.209
CR	0.219	0.296	0.306	0.190	0.510***	0.547***
ROA	0.644***	0.600***	0.692***	-0.097	-0.146	-0.168
ROEE	0.441*	0.264	0.338	-0.036	-0.239	-0.244
EV	-0.230	0.481**	0.311	-0.104	0.095	0.034
AG	0.530**	0.409*	0.494**	0.105	0.416**	0.439**
SG	0.592***	0.491**	0.580***	0.090	0.321*	0.362**
OL	-0.102	0.022	-0.008	0.180	0.192	0.237
PO	0.137	-0.439*	-0.395*	0.233	0.048	0.121

หมายเหตุ ตัวเลขที่ปรากฏในตาราง หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างตัวแปรทั้งสอง

* ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง

** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง

*** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

เป็นตัวแทนของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงดังกล่าว เมื่อได้ตัวแทนของแต่ละปัจจัยซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปรแล้ว นำตัวแปรอิสระทั้ง 8 นี้ ไปวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุร่วมกับ ตัวแปรตามแต่ละรายการ

ขั้นตอนการคัดเลือกตัวแปรอิสระสำหรับแนวทางที่ 1 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ มีดังนี้

กรณีธุรกิจการเงิน จากตารางที่ 4.5 การคัดเลือกค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อเป็นตัวแทนของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงต่าง ๆ 8 ปัจจัย ปรากฏดังนี้

- ปัจจัยเกี่ยวกับขนาดของกิจการ

ปัจจัยเกี่ยวกับขนาดของกิจการประกอบด้วย AS EQS และ SS ผลการคัดเลือก ตัวแทนของปัจจัยกลุ่มนี้ที่จะใช้ในการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ (β) ของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ คือ AS เนื่องจาก AS มีความสัมพันธ์กับ β สูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง EQS หรือ SS กับ β คือ เท่ากับ -0.48 สำหรับตัวแทนของปัจจัย เกี่ยวกับขนาดที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_e) คือ EQS (ระดับความสัมพันธ์ ระหว่าง EQS กับ σ^2_e เท่ากับ -0.45 และตัวแทนของปัจจัยนี้ในการอธิบายความเสี่ยงรวม (σ^2) คือ EQS เช่นเดียวกัน ซึ่งมีระดับความสัมพันธ์ระหว่าง EQS กับ σ^2 เท่ากับ -0.52

- ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างเงินทุน

เนื่องจากปัจจัยโครงสร้างเงินทุนประกอบด้วยค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพียงรายการเดียว คือ LTDE ดังนั้นจึงถือว่า LTDE เป็นตัวแทนของปัจจัยนี้ โดยมีระดับ ความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ -0.20 -0.57 และ -0.52 ตามลำดับ

- ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพคล่อง

ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพคล่อง ประกอบด้วย CR เพียงรายการเดียว ดังนั้นจึงถือว่า CR เป็นตัวแทนของปัจจัยนี้ โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ 0.22 0.30 และ 0.31 ตามลำดับ

- ปัจจัยเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร

ปัจจัยเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย ROA และ ROEE ผลการคัดเลือกตัวแทนปัจจัยกลุ่มนี้มีความสอดคล้องกันทั้งในกรณีของ β σ^2_e และ σ^2 คือ ได้ ROA เป็นตัวแทนโดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.64 0.60 และ 0.69 ตามลำดับ

- ปัจจัยเกี่ยวกับความแปรปรวนของกำไร

ปัจจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน ประกอบด้วย EV เพียงรายการเดียว ดังนั้น จึงถือว่า EV เป็นตัวแทนของปัจจัยนี้ โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ -0.23 0.48 และ 0.31

- ปัจจัยเกี่ยวกับอัตราการเติบโตของกิจการ

ปัจจัยเกี่ยวกับอัตราการเติบโตของกิจการ ประกอบด้วย AG และ SG ผลการคัดเลือกตัวแทนปัจจัยกลุ่มนี้มีความสอดคล้องกันทั้งในกรณีของ β σ^2_e และ σ^2 คือ ได้ SG เป็นตัวแทน โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.59 0.49 และ 0.58 ตามลำดับ

- ปัจจัยเกี่ยวกับอัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน

ปัจจัยเกี่ยวกับอัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน ประกอบด้วย OL เพียงรายการเดียว ดังนั้นจึงถือว่า OL เป็นตัวแทนของปัจจัยนี้ โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ -0.10 0.02 และ -0.01 ตามลำดับ

- ปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล

ปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล ประกอบด้วย PO เพียงรายการเดียว ดังนั้นจึงถือว่า PO เป็นตัวแทนของปัจจัยนี้ โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ 0.14 -0.44 และ -0.40 ตามลำดับ

กรณีธุรกิจอุตสาหกรรม จะพิจารณาในทำนองเดียวกับกรณีธุรกิจการเงินโดยจะทำการพิจารณาจากตารางที่ 4.5 การคัดเลือกค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีเพื่อเป็นตัวแทนของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงต่าง ๆ 8 ปัจจัย ปรากฏดังนี้

- ปัจจัยเกี่ยวกับขนาดของกิจการ

ตัวแทนปัจจัยเกี่ยวกับขนาดของกิจการในกรณีของ β σ^2_e และ σ^2 คือ EQS ระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.19 SS ระดับความสัมพันธ์เท่ากับ -0.39 และ SS ระดับความสัมพันธ์เท่ากับ -0.35 ตามลำดับ

- ปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างเงินทุน

ตัวแทนของปัจจัยโครงสร้างเงินทุนนี้ คือ LTDE โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ 0.18 -0.28 และ -0.21 ตามลำดับ

- ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพคล่อง
ตัวแทนของปัจจัยสภาพคล่องนี้ คือ CR โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ 0.19 0.51 และ 0.55 ตามลำดับ
- ปัจจัยเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร
ตัวแทนปัจจัยเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรในกรณีของ β σ^2_e และ σ^2 คือ ROA ระดับความสัมพันธ์ เท่ากับ -0.10 ROEE ระดับความสัมพันธ์ -0.24 และ ROEE ระดับความสัมพันธ์ -0.24 ตามลำดับ
- ปัจจัยเกี่ยวกับความแปรปรวนของกำไร
ตัวแทนปัจจัยเกี่ยวกับความแปรปรวนของกำไร คือ EV โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ -0.10 0.10 และ 0.03 ตามลำดับ
- ปัจจัยเกี่ยวกับอัตราการเติบโตของกิจการ
ตัวแทนปัจจัยเกี่ยวกับอัตราการเติบโตของกิจการทั้งในกรณีของ β σ^2_e และ σ^2 คือ AG โดยมีระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.11 0.42 และ 0.44 ตามลำดับ
- ปัจจัยเกี่ยวกับอัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน
ปัจจัยเกี่ยวกับอัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน คือ OL โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ 0.18 0.19 และ 0.24 ตามลำดับ
- ปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล
ตัวแทนปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายการจ่ายเงินปันผล คือ PO โดยมีระดับความสัมพันธ์กับ β σ^2_e และ σ^2 เท่ากับ 0.23 0.05 และ 0.12 ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ผลการคัดเลือกตัวแปรอิสระในขั้นตอนนี้เป็นดังนี้

กรณีธุรกิจการเงิน กลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแทนของแต่ละปัจจัยในการอธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนแต่ละประเภท คือ
กลุ่มตัวแปรอิสระที่ใช้ในการอธิบาย

คำวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนฯ

β

คำวัดความเสี่ยงจากข้อมูลทางการบัญชี

AS LTDE CR ROA

EV SG OL PO

σ^2_e	EQS	LTDE	CR	ROA
	EV	SG	OL	PO
σ^2	EQS	LTDE	CR	ROA
	EV	SG	OL	PO

กรณีธุรกิจอุตสาหกรรม กลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแทนของแต่ละปัจจัยในการอธิบายความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนแต่ละประเภท คือ กลุ่มตัวแปรอิสระที่ใช้ในการอธิบาย

ค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทน	ค่าวัดความเสี่ยงจากข้อมูลทางการบัญชี			
β	EQS	LTDE	CR	ROA
	EV	AG	OL	PO
σ^2_e	SS	LTDE	CR	ROEE
	EV	AG	OL	PO
σ^2	SS	LTDE	CR	ROEE
	EV	AG	OL	PO

แนวทางที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับกลุ่มตัวแปรอิสระเช่นกัน แต่แนวทางนี้จะคำนึงถึงปัญหาที่ตามมาจากการใช้ตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวหรือค่าวัดหลาย ๆ ค่า คือ ค่าวัดบางตัวจะมีความสัมพันธ์กับค่าวัดอื่นบางตัวสูง (ค่าวัดมีความสัมพันธ์กันเองสูง) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนของค่าความสัมพันธ์ (Multicollinearity) ดังนั้นก่อนที่จะนำกลุ่มของอัตราส่วนและข้อมูลทางการบัญชี (ซึ่งใช้เป็นตัวแปรอิสระ) มาสร้างสมการถดถอยจำเป็นต้องแก้ปัญหาดังกล่าวก่อน โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อจัดกลุ่มอัตราส่วนและข้อมูลทางการบัญชีออกเป็นปัจจัยต่างๆ (หลายปัจจัย) และเลือกตัวแทนของแต่ละปัจจัย โดยพิจารณาจากน้ำหนักทางปัจจัยของตัวแปรที่มีค่าสูงสุดในแต่ละปัจจัยโดยไม่คำนึงว่าในแต่ละปัจจัยประกอบด้วยตัวแปรที่มีลักษณะที่แตกต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบวิธีการค้นหาค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่เหมาะสมที่สุดระหว่างวิธีที่ผสมผสานแนวคิดทางทฤษฎีบัญชีร่วมกับเทคนิคทางสถิติกับวิธีที่ใช้เทคนิคทางสถิติเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงเนื้อหาในเชิงทฤษฎีบัญชี หลังจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับกลุ่มตัวแปรอิสระที่

ได้จากการคัดเลือกข้างต้นด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ เพื่อเปรียบเทียบความมีนัยสำคัญในการอธิบายของตัวแปรอิสระแต่ละตัวในกลุ่มตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการอธิบายตัวแปรตาม (แต่ละประเภท) ซึ่งจะนำไปสู่การตอบคำถามปัญหาการวิจัยที่ 1 ในแง่ของการพิจารณาค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีรายการที่มีความสำคัญในการอธิบายความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ ในระดับกลุ่มข้อมูล และให้คำตอบที่ชัดเจนกว่าการพิจารณาจากความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่เท่านั้น

ขั้นตอนการคัดเลือกตัวแปรอิสระสำหรับแนวทางที่ 2 โดยการวิเคราะห์ปัจจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยเป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการลดจำนวนข้อมูลที่มีอยู่มาก ๆ ให้น้อยลงเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา ประโยชน์ที่สำคัญของการวิเคราะห์ปัจจัยต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ ช่วยในการศึกษาการรวมกลุ่มของตัวแปรและช่วยในการแก้ไขปัญหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน โดยการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากให้เป็นตัวแปรเดียวกันและนำตัวแปรตัวใหม่นั้นไปใช้ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุที่มีข้อจำกัดห้ามมิให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมาก

การวิเคราะห์ปัจจัยมีหลักเกณฑ์พิจารณา คือ การที่ตัวแปรหรือข้อมูลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้มีปัจจัยร่วมกัน สังเกตได้จากการจับกลุ่มของตัวแปรหรือค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เช่น ถ้ามีตัวแปรทั้งหมด 20 ตัว และตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม โดยพิจารณาจากค่าไอเก็น (Eigen value) ที่มากกว่า 1 ขึ้นไป ปัจจัยที่ได้จะเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวแปร โดยที่ตัวแปรในแต่ละกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กันสูง (แต่ในระหว่างกลุ่มตัวแปรจะมีความสัมพันธ์กันต่ำ) การที่เป็นเช่นนี้เพราะตัวแปรเหล่านี้มีปัจจัยร่วมกัน ดังนั้นถ้าพบว่าปัจจัยร่วมและตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันสูงแทนที่จะใช้ตัวแปรจำนวนมากๆ การวิเคราะห์หรือจะใช้ปัจจัยร่วมแทนตัวแปรเหล่านี้ได้เป็นการลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลงและขจัดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำหรับธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม ปรากฏในตารางที่ 4.6 และ 4.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำหรับธุรกิจการเงิน (จำนวน 20 บริษัท) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2535

ส่วนที่ 1 ตารางสถิติเริ่มต้น

ปัจจัย (Factor)	ค่าไอเกน (Eigen value)	ร้อยละของค่า การผันแปร	ร้อยละของค่า การผันแปรสะสม
1	4.59508	38.3	38.3
2	2.05787	17.1	55.4
3	1.90352	5.9	71.3
4	1.09390	9.1	80.4

ส่วนที่ 2 เมตริกซ์ปัจจัยที่มีการหมุนแกนแบบหมุนจากด้วยวิธี Varimax

ตัวแปร	ปัจจัย 1	ปัจจัย 2	ปัจจัย 3	ปัจจัย 4	อัตราส่วนร่วม ของตัวแปร (Communality)
AG	0.87993	-0.24421	0.36733	0.05459	0.83825
SG	0.83700	-0.15378	0.08954	0.12082	0.74683
ROEE	0.83122	0.02150	0.18613	-0.25117	0.78912
ROA	0.76734	-0.24389	0.31020	0.05119	0.74713
LTDE	-0.61034	0.20875	0.35246	-0.25249	0.60407
SS	-0.15923	0.97785	-0.10298	0.00532	0.99218
EQS	-0.2089	0.97409	-0.03748	0.01872	0.99416
AS	-0.19485	0.97378	-0.09982	-0.00797	0.99624
CR	0.10446	-0.11314	0.93769	0.10160	0.91329
PO	-0.15671	0.09798	-0.72364	-0.03789	0.55925
OL	0.07166	0.01953	0.04152	0.85427	0.73701
EV	-0.02315	0.01562	0.57843	0.63045	0.73283

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม (จำนวน 30 บริษัท) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2535

ส่วนที่ 1 ตารางสถิติเริ่มต้น

ปัจจัย (Factor)	ค่าไอเกน (Eigen value)	ร้อยละของค่า การผันแปร	ร้อยละของค่า การผันแปรสะสม
1	3.36947	28.1	28.1
2	2.16754	18.1	46.1
3	1.71840	14.3	60.5
4	1.17462	9.8	70.3
5	1.07375	8.9	79.2

ส่วนที่ 2 เมตริกซ์ปัจจัยที่มีการหมุนแกนแบบหมุนจากด้วยวิธี Varimax

ตัวแปร	ปัจจัย 1	ปัจจัย 2	ปัจจัย 3	ปัจจัย 4	ปัจจัย 5	อัตราค่ารวม ของตัวแปร (Communality)
AG	0.97862	0.08170	0.04342	-0.08924	0.01399	0.97442
SS	0.95364	0.16753	-0.01075	-0.02202	-0.07974	0.94445
EQS	0.94048	0.08145	0.16680	-0.14578	-0.01725	0.94051
LTDE	0.63511	-0.22767	-0.24776	0.24564	0.33359	0.68819
ROA	0.04925	0.95072	0.00049	-0.15182	-0.04931	0.93180
ROEE	0.14184	0.89506	-0.15791	0.11969	0.08433	0.86762
CR	-0.18237	0.05412	0.81113	0.18324	0.18383	0.76148
SG	0.10832	-0.01531	0.72726	-0.08254	-0.03952	0.68126
AG	0.11829	-0.28354	0.72144	-0.25690	0.03129	0.54925
EV	-0.13617	-0.00812	-0.06043	0.91139	-0.04764	0.85517
OL	0.07913	0.00748	0.12205	0.00996	-0.85015	0.74406
PO	-0.11993	0.06043	0.06816	-0.47966	0.55929	0.56555

จากตารางที่ 4.6 ส่วนที่ 1 ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยขั้นต้น พบว่าตัวแปรอิสระของธุรกิจการเงินสามารถจัดกลุ่มปัจจัยได้เป็น 4 กลุ่ม (พิจารณาจากค่าไอเกนที่มากกว่า 1) และสามารถอธิบายถึงความผันแปรทั้งหมดของข้อมูลได้ถึงร้อยละ 80.4 สำหรับส่วนที่ 2 ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยขั้นปลายด้วยการหมุนแกนแบบมุมฉากนั้น พบว่า ปัจจัยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ดังนี้

ปัจจัยกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย AG SG ROEE ROA LTDE

ปัจจัยกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย SS EQS AS

ปัจจัยกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย CR PO

ปัจจัยกลุ่มที่ 4 ประกอบด้วย OL EV

อนึ่ง การที่ตัวแปรที่สัมพันธ์กันมากหรือมีอัตราการร่วมกันของตัวแปร (Community) สูง มารวมเป็นปัจจัยเดียวกันทำให้แต่ละปัจจัยมีความหมายมากขึ้น ความหมายของปัจจัยเหล่านี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของตัวแปรเหล่านี้ที่มารวมเป็นปัจจัยเดียวกัน ในกรณีของตัวแปรอิสระของกลุ่มธุรกิจการเงินโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยกลุ่มที่ 1 ที่ปรากฏในตารางที่ 4.6 ส่วนที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอัตราการเติบโตของกิจการ (AG และ SG) ตัวแปรอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROA และ ROEE) และตัวแปรอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้เจ้าของ (LTDE) นั้น สะท้อนให้เห็นว่าในกรณีของกิจการในกลุ่มธุรกิจการเงินนี้ อัตราการเติบโตของกิจการมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร รวมทั้งโครงสร้างเงินทุนของกิจการในระดับสูง กล่าวคือ อัตราการเติบโตของรายได้ในกลุ่มธุรกิจการเงินเป็นผลมาจากการที่กิจการในกลุ่มนี้มีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีผลให้กำไรสุทธิเพิ่มขึ้น ในกรณีที่กิจการไม่นำกำไรมาจ่ายเป็นเงินปันผล (กันกำไรไว้) กิจการจะนำกำไรนั้นไปสมทบเข้ากำไรสะสม เพื่อเพิ่มเงินกองทุนของกิจการ ดังนั้นเมื่อกำไรไม่ถูกจ่ายออกไป แสดงว่าสินทรัพย์ไม่ถูกจ่ายออกไป สินทรัพย์จึงเติบโตขึ้นตามยอดรายได้ที่เพิ่มขึ้นและอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้เจ้าของ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของการดำเนินธุรกิจของกิจการประเภทนี้ ในแง่ของการก่อหนี้สิน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกู้ยืมจากต่างประเทศ) เพื่อนำเงินนั้นมาปล่อยกู้ยืมต่อหนึ่ง เมื่อปล่อยกู้ได้มากขึ้นจำนวนลูกหนี้หรืออภินัยหนึ่ง คือ สินทรัพย์ก็จะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน สำหรับกรณีของปัจจัยกลุ่มที่ 2 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรเกี่ยวกับขนาดของกิจการทั้ง 3 รายการ คือ SS EQS และ AS นั้น เป็นกลุ่มของตัวแปรที่มี

ความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ในกรณีของปัจจัยกลุ่มที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR) และอัตราการจ่ายเงินปันผล (PO) นั้น สะท้อนให้เห็นว่าสภาพคล่องของกิจการในกลุ่มธุรกิจการเงินมีความสัมพันธ์กับการพิจารณานโยบายการจ่ายเงินปันผลในระดับสูงสามารถอธิบายได้ว่า การที่อัตราส่วนทั้งสองมามีความสัมพันธ์กันเนื่องจากในกรณีที่กิจการมีสภาพคล่องย่อมแสดงถึงความสามารถในการที่จะจ่ายเงินปันผลได้ทันทีและสม่ำเสมอเพื่อคงไว้ซึ่งนโยบายการจ่ายเงินปันผลแบบเดิม ส่วนในกรณีของปัจจัยกลุ่มที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน (OL) และความแปรปรวนของกำไร (EV) นั้น เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าการตัดสินใจใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับความแปรปรวนของกำไรของกิจการ กล่าวคือ ในกรณีที่อัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงานของกิจการเพิ่มสูงขึ้นย่อมมีผลต่อกำไรของกิจการ คือ จะไปเพิ่มความไม่แน่นอนให้กับกำไรมากยิ่งขึ้น

สำหรับการจัดกลุ่มปัจจัยของตัวแปรอิสระของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม พิจารณาได้จากตารางที่ 4.7 ซึ่งพบว่าสามารถจัดได้เป็น 5 กลุ่มปัจจัย โดยที่ปัจจัยทั้ง 5 กลุ่มนี้ สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลทั้งหมดได้ถึงร้อยละ 79.2 ปัจจัย 5 กลุ่ม ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ดังนี้

ปัจจัยกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย AS SS EQS LTDE

ปัจจัยกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย ROA ROEE

ปัจจัยกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย CR AG SG

ปัจจัยกลุ่มที่ 4 ประกอบด้วย EV

ปัจจัยกลุ่มที่ 5 ประกอบด้วย OL PO

ในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มารวมเป็นปัจจัยเดียวกัน ในกรณีของธุรกิจอุตสาหกรรม พบว่าปัจจัยกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปรขนาดของกิจการ (AS SS และ EQS) กับอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (LTDE) การรวมตัวของกลุ่มตัวแปรเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับขนาดของกิจการกับปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างเงินทุนของกิจการ รวมทั้งลักษณะการดำเนินงานของธุรกิจประเภทนี้ กล่าวคือ ธุรกิจประเภทนี้มักจะมีการกู้ยืมเงินมาเพื่อนำไปลงทุนในสินทรัพย์ถาวร (สินทรัพย์เพิ่มขึ้น) เช่น เครื่องจักรเพื่อขยายกำลังการผลิต ซึ่งทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้น มีผลให้กำไรเพิ่มขึ้น และส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มตามไปด้วย สำหรับปัจจัยกลุ่มที่ 2 เป็นการรวมกลุ่มของตัวแปรที่มีความชัดเจน นั่นคือ ตัวแปรอัตราผลตอบแทนจาก

การลงทุน ได้แก่ ROA และ ROEE ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของกิจการนั่นเอง ในกรณีของปัจจัยกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วยอัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR) และอัตรากำไรสุทธิของสินทรัพย์ (AG) และอัตรากำไรสุทธิของยอดขาย (SG) แสดงให้เห็นว่าการที่กิจการจะขยายตัวหรือเติบโตได้ดีนั้นกิจการจำเป็นต้องมีสภาพคล่องสูง นั่นคือ การมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน (หรือมีความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ดี) ส่วนปัจจัยกลุ่มที่ 4 มีเพียงตัวแปรเดียวเท่านั้น คือ ความแปรปรวนของกำไร (EV) ในกรณีของปัจจัยกลุ่ม 5 ประกอบด้วย อัตราส่วนการใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงาน (OL) และอัตรากำไรเงินปันผล (PO) แสดงให้เห็นว่านโยบายต่าง ๆ ของผู้บริหารต้องมีความสัมพันธ์กันและการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อเนื่องถึงนโยบายอื่น ในกรณีนี้จะเห็นได้ว่านโยบายการตัดสินใจใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงานของกิจการจะมีความสอดคล้องกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของกิจการ กล่าวคือ ในกรณีที่มีการตัดสินใจใช้ค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น กิจการจำเป็นต้องคำนึงถึงกำไรส่วนที่เหลือซึ่งสามารถนำไปจ่ายเป็นเงินปันผลได้ด้วย

เมื่อสามารถจัดกลุ่มปัจจัยได้แล้วขั้นตอนต่อไป คือ การคัดเลือกตัวแปรอิสระจากปัจจัยแต่ละกลุ่ม เนื่องจากถือว่าตัวแปรต่างที่ประกอบขึ้นเป็น 1 ปัจจัยนั้น มีความสัมพันธ์ต่างกันในระดับที่สูงมากจนสามารถใช้ตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งในปัจจัยดังกล่าวแทนตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือได้ เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแทนจากแต่ละปัจจัย คือ การพิจารณาจากน้ำหนักทางปัจจัยของตัวแปรที่มีค่าสูงสุด ดังนั้นในกรณีของกลุ่มธุรกิจการเงินซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่า ตัวแปรอิสระสามารถจัดได้เป็น 4 ปัจจัย จึงได้ตัวแปรที่เป็นตัวแทนสำหรับ 4 ปัจจัย จำนวน 4 ตัวแปร คือ AG SS CR และ OL ส่วนในกรณีของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม เนื่องจากตัวแปรอิสระสามารถจัดได้เป็น 5 ปัจจัย จึงได้ตัวแปรที่เป็นตัวแทนสำหรับ 5 ปัจจัย จำนวน 5 ตัวแปร คือ AS ROA CR EV และ OL

จากตัวแทนของกลุ่มตัวแปรอิสระที่ได้จากแนวทางที่ 1 และ 2 นำไปวิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วมกับตัวแปรตามแต่ละประเภทด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุต่อไป

- ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยง

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุกรณีธุรกิจการเงิน ปรากฏในตารางที่ 4.8 ถึง 4.10 และกรณีธุรกิจอุตสาหกรรมปรากฏในตารางที่ 4.11 ถึง 4.13 โดยตารางของธุรกิจแต่ละกลุ่ม แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบเรียกว่า "ตัวแบบที่ 1" ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบเรียกว่า "ตัวแบบที่ 2" และปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงรวมเรียกว่า "ตัวแบบที่ 3" ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 สรุปค่าสถิติของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ (β) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 ของธุรกิจการเงิน

ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์ ที่คาดหว้ง	β	
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2
ตัวแปรอิสระ		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย	
ค่าคงที่		(p-value)	
		0.142	0.299
		(0.939)	(0.829)
AS	(-)	-5.973E-10	
		(0.358)	
SS	(-)		-7.279E-09
			(0.274)
LTDE	(+)	0.020	
		(0.890)	
CR	(-)	0.537	0.523
		(0.766)	(0.580)
ROA	(+/-)	16.558	
		(0.200)	
EV	(+)	-4.518	
		(0.152)	
AG	(+)		1.276*
			(0.072)
SG	(+)	0.884	
		(0.206)	
OL	(+)	-0.413	-0.686
		(0.598)	(0.427)
PO	(-)	-0.104	
		(0.786)	
	R^2	0.663	0.383
	Adj R^2	0.418	0.219
	S E	0.286	0.331
	F-Model	2.704*	2.331

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง

** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง

*** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ตารางที่ 4.9 สรุปค่าสถิติของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_{ϵ})
เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 ของธุรกิจการเงิน

ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง	σ^2_{ϵ}	
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2
ตัวแปรอิสระ		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย	
		(p-value)	
ค่าคงที่		699.130 (0.176)	-188.924 (0.618)
EQS	(-)	-3.268E-06 (0.275)	
SS	(-)		-2.160E-06 (0.358)
LTDE	(+)	-28.494 (0.480)	
CR	(-)	-460.970 (0.349)	291.854 (0.389)
ROA	(+/-)	6426.563* (0.076)	
EV	(+)	1926.590** (0.032)	
AG	(+)		282.559 (0.246)
SG	(+)	48.006 (0.791)	
OL	(+)	-259.498 (0.232)	-59.158 (0.846)
PO	(-)	-146.115 (0.176)	
	R ²	0.771	0.268
	Adj R ²	0.605	0.073
	S.E	76.605	117.797
	F-Model	4.635**	1.373

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง

** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง

*** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ตารางที่ 4.10 สรุปค่าสถิติของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการเงินที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงรวม (σ^2) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 ของธุรกิจการเงิน

ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	σ^2	
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2
ตัวแปรอิสระ		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย	
		(p-value)	
ค่าคงที่		712.445 (0.329)	-228.259 (0.629)
EQS	(-)	-5.085E-06 (0.241)	
SS	(-)		-3.437E-06 (0.244)
LTDE	(+)	-27.381 (0.636)	
CR	(-)	-425.198 (0.544)	380.589 (0.368)
ROA	(+/-)	9355.498 [*] (0.073)	
EV	(+)	1427.887 (0.234)	
AG	(+)		474.038 (0.125)
SG	(+)	164.290 (0.532)	
OL	(+)	-317.281 (0.306)	-146.054 (0.701)
PO	(-)	-173.797 (0.257)	
	R ²	0.736	0.367
	Adj R ²	0.544	0.198
	S.E	110.768	146.818
	F-Model	3.829 ^{**}	2.174

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง

** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง

*** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงกรณีธุรกิจการเงิน

ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (β) จากตารางที่ 4.8 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2 พบว่า ค่า R^2 ของตัวแบบที่ 1 มีค่าเท่ากับ 66.3% ในขณะที่ค่า R^2 ของตัวแบบที่ 2 มีค่าเท่ากับ 38.3% ซึ่งหมายถึงการใช้ตัวแบบที่ 1 สามารถอธิบาย RS ได้ถึง 66.3% ซึ่งดีกว่าการใช้ตัวแบบที่ 2 หรือหากพิจารณาจากค่า Adjusted R^2 * จะได้ผลเช่นเดียวกัน คือ พบว่าค่า Adjusted R^2 ของตัวแบบที่ 1 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 41.8% มีค่าสูงกว่าค่า Adjusted R^2 ของตัวแบบที่ 2 ซึ่งมีค่าเพียง 21.9% สำหรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแบบที่ 1 จะมีค่า 28.6% ซึ่งน้อยกว่าค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแบบที่ 2 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 33.1% แสดงถึงรูปแบบความสัมพันธ์ที่ประกอบขึ้นจากตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปรให้ผลในการอธิบายตัวแปรตาม (β) ซึ่งจะก่อให้เกิดความผิดพลาดในการประมาณน้อยกว่ารูปแบบความสัมพันธ์ที่ประกอบขึ้นจากตัวแปรอิสระเพียง 4 ตัวแปร ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงจากตัวแบบที่ 1 ไม่พบว่าการวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีรายการใดจะสามารถใช้เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบได้ ส่วนผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงจากตัวแบบที่ 2 พบว่า AG เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบที่มีนัยสำคัญ โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.072

ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_e) จากตารางที่ 4.9 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2 พบว่า ตัวแบบที่ 1 สามารถอธิบาย σ^2_e ได้ถึง 77.1% ซึ่งมากกว่าตัวแบบที่ 2 ที่อธิบาย σ^2_e ได้เพียง 26.8% โดยตัวแบบที่ 1 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณต่ำกว่าตัวแบบที่ 2 ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงจากตัวแบบที่ 1 พบว่า ROA และ EV เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบที่มีนัยสำคัญ โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.076 และ 0.032 ตามลำดับ ส่วนในกรณีของตัวแบบที่ 2 ไม่พบว่ามีค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีรายการใดสามารถใช้เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงประเภทนี้ได้

* ค่า Adjusted R^2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของสมการถดถอยซึ่งได้จากการปรับค่า R^2 โดยใช้ Degree of freedom เป็นตัวหาร เนื่องจากค่า R^2 เดิมมีจุดอ่อนคือ เมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไปในตัวแบบมากขึ้นจะมีผลให้ R^2 มีค่าสูงขึ้น ซึ่งการเพิ่มตัวแปรอิสระดังกล่าวทำให้มีโอกาสที่จะเกิดปัญหาความซ้ำซ้อนของความสัมพันธ์หรือปัญหา Multicollinearity ขึ้นได้ ดังนั้นการปรับค่า R^2 เดิม จะทำให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ค่า Adjusted R^2 จะลดลงในกรณีที่เกิดปัญหา Multicollinearity ขึ้นและอาจมีค่าเป็นลบได้ในกรณีที่ R^2 มีค่าต่ำมากและจำนวนตัวแปรอิสระมีมาก รวมทั้งการที่ตัวแปรอิสระเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันสูง

ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงรวม (σ^2) จากตารางที่ 4.10 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2 พบว่าตัวแบบที่ 1 สามารถอธิบาย σ^2 ได้ถึง 73.6% ซึ่งมากกว่าตัวแบบที่ 2 ที่อธิบาย σ^2 ได้เพียง 36.7% โดยตัวแบบที่ 1 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณต่ำกว่าตัวแบบที่ 2 ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงจากตัวแบบที่ 1 พบว่า ROA เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงรวมที่มีนัยสำคัญ โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.073 ส่วนในกรณีของตัวแบบที่ 2 ไม่พบว่ามีค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีรายการใดสามารถใช้เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงประเภทนี้ได้

ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงกรณีธุรกิจอุตสาหกรรม

ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (β) จากตารางที่ 4.11 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2 พบว่า แม้ว่าตัวแบบที่ 1 จะสามารถอธิบาย β ได้ดีกว่าตัวแบบที่ 2 แต่ค่า R^2 อยู่ในระดับที่ต่ำมากเพียง 16.2% แสดงถึงความสามารถในการอธิบาย β ได้น้อยมาก ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบทั้งในกรณีตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2 นี้ไม่พบว่ามีค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีรายการใดสามารถใช้เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงประเภทนี้ได้

ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_e) จากตารางที่ 4.12 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2 พบว่า ตัวแบบที่ 1 สามารถอธิบาย σ^2_e ได้ 48.1% ซึ่งดีกว่าตัวแบบที่ 2 ที่สามารถอธิบายได้ในระดับ 38.2% ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบจากตัวแบบที่ 1 พบว่า CR และ AG เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบที่มีนัยสำคัญ โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.097 และ 0.076 ตามลำดับ ส่วนผลการทดสอบจากตัวแบบที่ 2 พบว่า CR และ AS เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.011 และ 0.081 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 สรุปค่าสถิติของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ
(β) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 ของธุรกิจอุตสาหกรรม

ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง	β	
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2
ตัวแปรอิสระ		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย	
ค่าคงที่		(p-value)	
		0.800** (0.004)	0.919*** (0.000)
AS	(-)		9.354-09 (0.340)
EQS	(-)	1.832E-08 (0.590)	
LTDE	(+)	0.083 (0.543)	
CR	(-)	0.031 (0.371)	0.030 (0.312)
ROA	(+/-)	-0.378 (0.614)	-0.477 (0.482)
EV	(+)	-0.392 (0.746)	-0.505 (0.640)
AG	(+)	-0.030 (0.921)	
OL	(+)	0.206 (0.776)	0.371 (0.582)
PO	(-)	0.235 (0.396)	
	R ²	0.162	0.117
	Adj R ²	-0.156	-0.066
	S.E	0.284	0.273
	F-Model	0.509	0.639

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง

** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง

*** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ตารางที่ 4.12 สรุปค่าสถิติของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_{ϵ}) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 ของธุรกิจอุตสาหกรรม

ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง	σ^2_{ϵ}	
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2
ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย			
(p-value)			
ค่าคงที่		174.118 ^{***} (0.049)	209.789 ^{***} (0.007)
AS	(-)		-6.757E-06 [*] (0.081)
SS	(-)	-7.262E-06 (0.128)	
LTDE	(+)	-14.638 (0.758)	
CR	(-)	21.208 [*] (0.097)	30.746 ^{**} (0.011)
ROA	(+/-)		-175.928 (0.501)
ROEE	(+/-)	-44.242 (0.487)	
EV	(+)	199.744 (0.643)	-28.970 (0.944)
AG	(+)	194.912 [*] (0.076)	
OL	(+)	205.404 (0.440)	214.457 (0.411)
PO	(-)	-37.965 (0.703)	
	R ²	0.481	0.382
	Adj R ²	0.283	0.253
	S.E	102.943	105.117
	F-Model	2.434 ^{**}	2.964 ^{**}

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง
 ** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง
 *** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ตารางที่ 4.13 สรุปค่าสถิติของค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงรวม (σ^2) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 ของธุรกิจอุตสาหกรรม

ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง	σ^2	
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2
ตัวแปรอิสระ		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย	
		(p-value)	
ค่าคงที่		244.737** (.020)	294.425** (0.001)
AS	(-)		-5.711E-06 (0.160)
SS	(-)	-7.605E-06 (0.135)	
LTDE	(+)	7.407 (0.884)	
CR	(-)	27.025* (0.051)	36.680** (0.005)
ROA	(+/-)		-257.930 (0.355)
ROEE	(+/-)	-50.932 (0.453)	
EV	(+)	60.664 (0.895)	-178.654 (0.686)
AG	(+)	209.852* (0.074)	
OL	(+)	228.417 (0.422)	269.977 (0.331)
PO	(-)	-7.477 (0.944)	
	R ²	0.496	0.404
	Adj R ²	0.304	0.280
	S.E	109.806	111.677
	F-Model	2.582**	3.254**

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง

** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง

*** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงรวม (σ^2) จากตารางที่ 4.13 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2 พบว่าตัวแบบที่ 1 สามารถอธิบาย σ^2 ได้ 30.4% ซึ่งใกล้เคียงกับตัวแบบที่ 2 ที่สามารถอธิบายได้ในระดับ 28.0% ผลการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงรวมจากตัวแบบที่ 1 พบว่า CR และ AG เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงรวมที่มีนัยสำคัญ โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.051 และ 0.074 ตามลำดับ ส่วนผลการทดสอบจากตัวแบบที่ 2 พบว่า CR เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.005

กล่าวโดยสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยพหุกรณีธุรกิจการเงิน ในส่วนของการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ พบว่า

- (1) ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบ พบว่าค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ AG
- (2) ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ ได้แก่ ROA และ EV
- (3) ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงรวม ได้แก่ ROA

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพหุกรณีธุรกิจอุตสาหกรรม ในส่วนของการทดสอบนัยสำคัญของปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ พบว่า

- (1) ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่เป็นระบบ ไม่พบว่ามีค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีรายการใดมีนัยสำคัญ
- (2) ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ ได้แก่ CR AG และ AS
- (3) ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงรวม ได้แก่ CR และ AG

4.3 การวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีและความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์

การวิเคราะห์ตัวแบบแสดงความสัมพันธ์ทำโดยการคัดเลือกสมการถดถอยที่ดีที่สุด (สมการถดถอยที่สามารถพยากรณ์ค่าตัวแปรตามได้ใกล้เคียงที่สุด) ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระที่เหมาะสมกับสมการถดถอยด้วยเทคนิคทางสถิติที่เรียกว่า การวิเคราะห์ความถดถอยแบบขั้นบันได โดยทำในแต่ละขั้นตอนจะมีการคัดเลือกตัวแปรเข้าและตัวแปรออกเพราะวิธีนี้ถือว่าเมื่อตัวแปรอิสระอยู่ในสมการแล้วอาจมีผลต่อสมการแบบหนึ่ง และเมื่อเพิ่มตัวแปรใหม่เข้าไปตัวแปรอิสระนั้น

อาจจะมีผลต่อสมการแตกต่างจากเดิมก็ได้ การคัดเลือกตัวแปรอิสระจะดำเนินต่อไปจนกระทั่งไม่มีตัวแปรอิสระใดเข้าไปหรือถูกตัดออกจากสมการได้อีกซึ่งจัดว่าวิธีนี้เป็นวิธีที่ค่อนข้างมีความละเอียดของการคัดเลือกมากกว่าวิธีอื่นๆ

ประโยชน์ของตัวแบบปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยง คือ ช่วยในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ว่ามีผลกระทบจากค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีอะไรบ้าง

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบขั้นบันได สำหรับกลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม ปรากฏในตารางที่ 4.14 และ 4.15 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 สรุปค่าสถิติของตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ (β) ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_e) และความเสี่ยงรวม (σ^2) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2535 ของธุรกิจการเงิน

ตัวแปรตาม	ทิศทาง ความสัมพันธ์ ที่คาดหวัง	β	σ^2_e	σ^2
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2	ตัวแบบที่ 3
ตัวแปรอิสระ			ค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอย (p-value)	
ค่าคงที่		0.531 ^{***} (0.001)	120.277 [*] (0.051)	68.887 (0.260)
ROA	(+/-)	27.585 ^{***} (0.002)	5714.190 ^{**} (0.018)	12966.564 ^{***} (0.001)
LTDE	(+)		-64.796 ^{**} (0.017)	
EV	(+)		1412.227 ^{**} (0.020)	
	R ²	0.415	0.662	0.479
	Adj R ²	0.383	0.599	0.450
	S.E	0.294	77.511	121.596
	F-Model	12.787 ^{***}	10.445 ^{***}	16.545 ^{***}

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง
 ** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง
 *** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ตารางที่ 4.15 สรุปค่าสถิติของตัวแบบค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชี ที่ใช้ในการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ (β) ความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (σ^2_e) และความเสี่ยงรวม (σ^2) เฉลี่ยสำหรับช่วงเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2531 - 2535 ของธุรกิจอุตสาหกรรม

ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	β	σ^2_e	σ^2
		ตัวแบบที่ 1	ตัวแบบที่ 2	ตัวแบบที่ 3
ตัวแปรอิสระ			ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (p-value)	
ค่าคงที่		(ไม่มีตัวแปรที่เหมาะสม)	232.098 ^{***} (0.000)	278.645 ^{***} (0.000)
CR	(-)		31.239 ^{***} (0.006)	39.901 ^{***} (0.002)
SS	(-)		-7.904E-06 ^{**} (0.049)	
	R ²	-	0.361	0.300
	Adj R ²	-	0.314	0.275
	S.E	-	100.731	112.087
	F-Model	-	7.636 ^{***}	11.978 ^{***}

หมายเหตุ * ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.10 ของการทดสอบแบบสองทาง
 ** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.05 ของการทดสอบแบบสองทาง
 *** ที่ปรากฏอยู่บนตัวเลข หมายถึง ระดับนัยสำคัญ 0.01 ของการทดสอบแบบสองทาง

ผลจากตารางที่ 4.14 พบว่า ตัวแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีกับค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มธุรกิจการเงิน มีรูปแบบความสัมพันธ์ดังนี้

$$\beta = 0.531 + 27.585 \text{ ROA} \quad (4.1)$$

$$\sigma_e^2 = 120.277 - 64.796 \text{ LTDE} + 5714.190 \text{ ROA} + 1412.227 \text{ EV} \quad (4.2)$$

$$\sigma^2 = 68.887 + 12966.564 \text{ ROA} \quad (4.3)$$

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับให้เหมาะสมแล้ว (Adjusted R²) ของตัวแบบ (4.1) (4.2) และ (4.3) มีค่าเท่ากับ 0.383 0.598 และ 0.450 ตามลำดับ

ผลจากตารางที่ 4.15 พบว่า ตัวแบบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าวัดความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีกับค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม มีรูปแบบความสัมพันธ์ดังนี้

$$\beta = (\text{ไม่มีตัวแปรที่เหมาะสมสำหรับการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ}) \quad (4.4)$$

$$\sigma_e^2 = 232.098 - 7.904\text{E-}06 \text{ SS} + 31.239 \text{ CR} \quad (4.5)$$

$$\sigma^2 = 278.645 + 39.901 \text{ CR} \quad (4.6)$$

ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับให้เหมาะสมแล้ว (Adjusted R²) ของตัวแบบ (4.4) (4.5) และ (4.6) มีค่าเท่ากับ 0.000 0.314 และ 0.275 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้สามารถตอบคำถามปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทางการบัญชีกับค่าวัดความเสี่ยงของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ กล่าวคือ

กรณีของธุรกิจการเงิน

- ตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่สำคัญ

- ตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับการอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (LTDE) และความแปรปรวนของกำไร (EV) เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่สำคัญ

- ตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับการอธิบายความเสี่ยงรวม มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่สำคัญ

กรณีของธุรกิจอุตสาหกรรม

- ไม่พบตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับการอธิบายความเสี่ยงที่เป็นระบบ

- ตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับการอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR) และขนาดของยอดขาย (SS) เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่สำคัญ

- ตัวแบบที่เหมาะสมสำหรับการอธิบายความเสี่ยงรวม มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน (CR) เป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่สำคัญ

ผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4 สรุปได้ดังนี้ กรณีธุรกิจการเงิน ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราการเติบโตของสินทรัพย์และความแปรปรวนของกำไร กรณีธุรกิจอุตสาหกรรม ปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่ใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ ขนาดของสินทรัพย์ อัตราส่วนทุนหมุนเวียนและอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ จากการวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์พบว่า ข้อมูลทางการบัญชีมีคุณค่าในการอธิบายความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบได้ดีกว่าความเสี่ยงที่เป็นระบบสำหรับบริษัทในธุรกิจการเงินและธุรกิจอุตสาหกรรม ในธุรกิจการเงินพบว่า ตัวแบบของความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบมีปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และความแปรปรวนของกำไร ในธุรกิจอุตสาหกรรมพบว่า ขนาดของยอดขายและอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเป็นปัจจัยบ่งชี้ความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญของตัวแบบดังกล่าว